

L'HOME TOTAL EN LLULL*

Amb aquest títol, la revista «Eulàlia» (març 1936) publica una nota de J. V. Foix en la qual assenyala l'error dels qui abstreuen Llull del sentit unitari de les seves obres i de la seva acció apostolical. Segons J. V. Foix: «Abstreure de la lectura de les obres de Ramon Llull tantes de qualitats que li són pròpies ha facilitat, per ventura, l'adopció d'un Llull per a poetes, per a lingüistes, per a creients, per a pedagogs, etc. Però pot haver fet oblidar a alguns desprevinguts que tan múltiples activitats són inseparables de cadascuna d'aquelles qualitats que nosaltres reconeixem com una sola qualitat, amb la seva ombra propícia, als crítics. —Vull dir que hi ha una sola realitat Llull, i que no és gaire fàcil separar en ell el poeta de l'apòstol. Tot, en Llull, respon a una sola vocació: amor de la humanitat per amor de Crist, amor de la unitat per amor de la unitat en Crist. Tota la poesia de Llull és un acte de donació de cor idèntic a la donació, si és que es pot dir així, de la seva voluntat ordenada a un sol fi: unir tots els pobles sota el símbol dels cristians. Quan algú diu de Llull “només m'interessa el pedagog, o el poeta, o el viatger. o l'home en la seva realització terrena”, isola Llull de Llull. La representació que en tenim aleshores és similar a la que, en el seu aspecte físic, ens hauria donat un retratista que hagués dibuixat la mà de Llull, esculpit la seva barba o pintat l'ull esquerre. Llull no és el polígraf que parla de tot per amor de la saviesa, sinó que ho aprèn tot per amor de la coneixença i a causa de l'amor de Déu. En mots moderns, diríem que Llull és total. És ben cert que es podrà debatre si era el poeta Llull que es realitzava totalment en Crist o el cristià Llull que es realitzava poèticament en Crist. Més clar: si fou el poeta Llull qui anà devers Crist. Però en la seva biografia versificada és el nostre immortal que narra com fou Crist qui s'acosta al poeta. Llull, a partir d'aleshores, aprèn idiomes per amor de l'amor de Déu, i s'esforça per posar la filosofia, la teologia, la política, la ciència del seu temps al servei de la causa de l'Amat. —Llull no és temperamentalment un clàssic en tant que admetem en el clàssic una actitud dual. —En aquest temps que som, l'hauríem blasmat per idealista o l'hauríem acusat de romàntic. Amb inexactitud, puix que en ell no hi havia aspiració sinó possessió. El *Llibre d'Amic e Amat*, un dels millors llibres en llengua catalana, és el breviari del qui ja s'ha lliurat; en l'idealista i en el romàntic la insatisfacció és permanent. Aquell i aquest diríeu que s'allunyen per fer l'objecte més cobejable. Combregueu més amb la imatge que amb la realitat. —D'ací que l'ombra de Llull tingui tots els encisos de l'ombra física d'una catedral gòtica. Tots els elements hi han estat emprats per a un mateix fi: exalçar plàsticament el Creador.

Llull l'exalçà meravellosament (en un català dolcíssim), pel verb, i, en una segona joventut, que durà quaranta anys, per l'acció.»

Per a J. V. Foix, amb independència del criteri que mereixi l'adhesió a Llull a una filosofia o a un sistema molt del seu segle, cal partir del lliurament total de Llull, pel pensament i per l'acció, a unes soles directives.

[*La Publicitat*, 1-V-1936]

* Aquesta nota, sense signar, és una mostra d'un dels recursos de Foix per a difondre les pròpies idees que ell mateix considera de més pes. Així, la reproduïm tal com la publicà anònimament. En la seva secció, però, de «Les arts i les lletres». (*N. de l'E.*)